

T. C.
İSTANBUL

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

Yıl : 6

Temmuz, Ağustos 1930

Sayı : 71-72

Sözü hep tarih vadisinde dolaştırdığımız için azkaldı Rifat Osman Beyin asıl mesleğini kaydetmeden geçecektik .

Evet Rifat Osman Bey Edirne merkez hastanesi rontken mütehassısıdır . Bina-enaleyh mesleği tababettir .

Rifat Osman Bey 1291 tarihinde İstanbul'da Harem iskelesinde dünyaya gelmiştir . Pederi mevaliden Osman Nuri Efendidir . Tıbbiye mektebinden 25 temmuz 1315 tarihinde yüzbaşılıkla neş'et etmiş ve uzun müddet Gülhane merkez hastanesinde Alman Rider Paşa yanında rontken şefi sıfatıyla tevsii malumat ettikten sonra Selânik, Manastır ve Edirne hastanelerinde rontken devairini tesis etmiştir . Umumi harp bida-yetinde rütbesi binbaşılığa terfi ve Edirne merkez hastanesi sertababetine tayin

edilmiş ve mütarekenin bidayetinde talebi üzerine 25 Mayıs 1335 te tekaüdü icra olunmuştur .

İşte meslek ve medarı maişeti hari-cinde ihtilâs edebildiği vakitleri boş geçirmiyen , ve Türkün tarihine , içtima-iyatına ve bilhassa şehirciliğinin teteb-buatına hasretmiş olan Doktor Rifat Osman Beyi şu suretle karilemize tanı-tmakla büyük bir iş yapmış olduğumuza kaniiz . Emanet memmuası sayfaları kıymettar yazılarına karşı açıktır . Yalnız İstanbul'a değil Edirne'ye, Edirne tarihine ve Edirne belediyesine ait yazılarını da kemali memnuniyetle dercedeceğimizi arzeder ve lutfu muavenetlerinden dolayı teşekkürü vecibeden biliriz .

OSMAN NURİ

MİMARİ TARİHİMİZLE ALÂKADAR BİR LAHİT

Mimar Koca Sinan küçük bir risale şeklinde tercümei halini yazarak « Tezkeretülebniye » ismini vermiş ve bu eserinin tevsii muhibbi ve iş arkadaşı şair Sâi Çelebiden reca etmişti .

Sinan'ın bütün mimari asarını dahi-yane nakışlarla tezyin eden şair Sâi Mustâfa Çelebi üstadın bu arzusunı ifa ile yazdığı risaleye « Tezkeretülbünyan » demiştir .

İkdam gazetesi sahibi A. Cevdet Bey 1315 de bu küçük eserin tabi ve neşrine himmet etmiştir .

11 Teşrinievvel 1312 tarihli İkdam' da neşrolunan bir makale Sâi risalesinin baş tarafına mükaddeme olarak ilave edilmiştir; bu mukaddemede « Kuyudatı mühimme » isimli arapça bir eserden bahisle Sinan'ın tercümeihali ni teikik ve tesbitte mühim bir âmil olduğu mesturdur .

Gariptir ki memleketimizde bu eseri gören bir fazlımız bulunmadığı gibi umum İstanbul kütüpanelerinde de te-sadüf edilemedi . Bu anka kuşu esere atfen Sinan'ın iki kere evlendiği halde evlat sahibi olmadığı yazıldığından biz de Sinan'dan bâhis yazılarımızda, icabetti-kçe, bu sureti kabul ettik .

Son günlerde Edirne'de bazı tetkikat-ta bulunduğum esnada tesadüf ettiğim bir lahidin baş tarafındaki kitabenin istampajla yaptığım nümunesini enzari tetkika arz ediyorum .

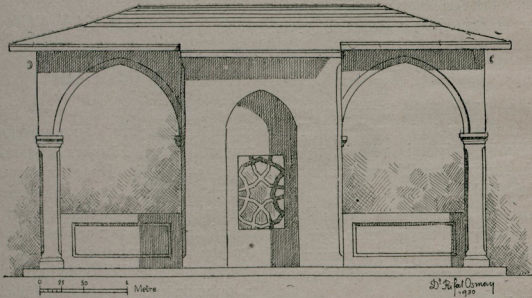
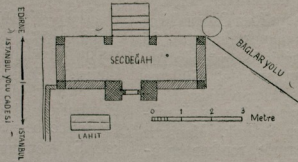
30-40 sene evel Mimar Sinan'ı tanıyanların adedi çok mahdut iken son senelerde yapılan neşriyat sayesinde bu dâhi san'atkâr hakkında umumi bir alâka uyanmış ve milletimizin büyükle-rini ve büyüklüklerini tanımak için şü-müllü bir iştîyak gösteren gençliğim Koca Sinan milli bir üsdadı olarak tanınmış ve sevilmiştir .

Bu Lahit nerede bulundu ?

Bu aile makberesile Sinan'ın hafidesine ait olan lahit İstanbul yolu'nda «Nazır çeşmesi mezarlığı» denilen kabristanda bulmuştur. Edirne'nin sarkı cenubisine düşen İstanbul yolu tarikile

ebadında olan bu eserin bütün motifleri Sinan eserlerine tamamen muvafıktır. Bilhassa mihrabenin sadeliklere bürünen cevheri tezyinatı çok zariftir.

Bu secdegâhın önündeki tabut şeklinde mermer lahdin baş tarafındaki



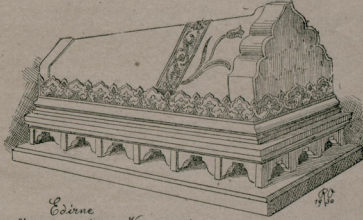
Edirne-İstanbul yolu üzerinde Nazırçeşme mezarlığındaki Secdegâh

şehirden çıkınca yüz elli, iki yüz metre gittikten sonra sol tarafta mezkûr yol ile tepelerdeki bağlardan gelen dar bir yolun birleştikleri yerde evvelce (Sofa) denilen tarzda yontma taşlarla örölmüş 1.30 metre yüksekliğinde bir set üzerinde resmini taktım ettiğimiz beş taş sütuna müstenit sakıflı ve 4 mermer basamakla çıkılan bir secdegâh vardır. 4,30×1,35

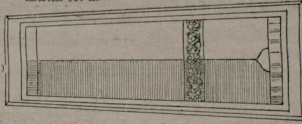
müselleli levha içinde adi ve uslûpsüz bir hat ile şu kitabe vardır:

(Elmerhume ve mağfur «h siliktir»
Fatma binti Mehmed Bey Mirliwa'i
Ankara ibni Sinan Ağa ser mimaranı
hassa sene 981).

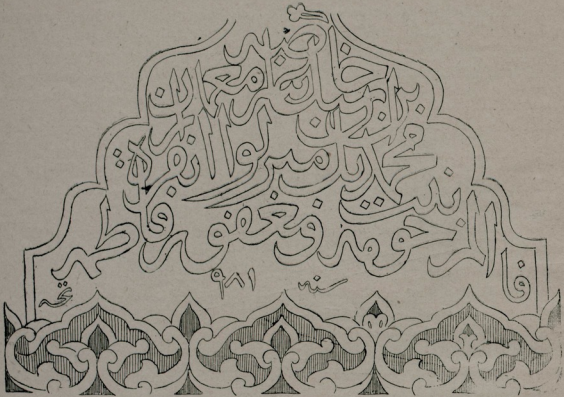
Bu kitabede (Sinan Ağa) kelimesi aşikâr ve yeknazarda okunması mümkün olmıyan bir şekil ve vaziyettir. Levhamın



Eđirne
İstanbul yolunda Kızır çesmesi
mezarlığında 981 H (1573-76)
anıtlı bir lahit



Secdegâhın önündeki lahit



Secdegâhdaki lahdin kitabesi

bu kısmında bir silinti ve bozukluk olmayıp bu gibi yazıları okumakta tecrübe ve vukufu olan bir kaç zat dahi yazıyı mahallinde tetkikle arzettiğimiz veçhile okumuşlardır .

Bahusus bu makbereyle lahdin inşa olundukları 981 hicri senesinde (Ser mimarını hassa) makamını mimr Koca

Sinan Ağa işgal ediyordu .

Lahdin kitabesini tetkik ile mütalaa-larını lutfen bildirecek olan erbabı ilmü irfana minnettar kalacağımızı arzederim.

15 - VII - 1930 Edirne

Tosyavizade

Dr. RİFAT OSMAN